

het doel van de staat is de vrijheid

SYMPOSIUM OVER VRIJHEID

volgens Spinoza

Sprekers:

Dr. Yoram Stein en Prof. Henri Krop

Zaterdag 16 september 2023

B. d. Spinoza
Spinoza Kring Soest

Vrijheid is een belangrijk begrip in ons leven en speelt in onze samenleving en in de discussies omtrent urgente zaken een belangrijke rol.

In een tijd waarin democratie en rechtsstaat overal ter wereld onder druk staan, bestaat echter grote verwarring over wat het begrip ‘vrijheid’ inhoudt. Zowel voor- als tegenstanders van de coronamaatregelen bijvoorbeeld, gingen uit naam van de vrijheid de straat op. Tegelijk zien we dat vrijheid het vermogen heeft mensen te mobiliseren. Nu meer dan een jaar geleden namen de burgers in Oekraïne uit naam van de vrijheid de wapens op tegen een brute agressie, beseffend dat ‘een volk dat voor tirannen zwicht meer zal verliezen dan lijf en goed’. Ook in Iran gingen en gaan burgers de straat op ter verdediging van vrouwenrechten die hen door de staat uit naam van God worden ontzegd.

De onzekerheid wat vrijheid is voert terug tot de 19e-eeuw waarin de socialisten de liberale traditie ervan beschuldigden slechts een schijnvrijheid te beloven. Deze kritiek werd in de 20ste-eeuw beantwoord door te stellen dat het socialisme een ‘weg tot slavernij’ vormt doordat het aan de individuele burgers hun vrijheid en verantwoordelijkheid ontnemt.

Vrijheid is een fundamenteel begrip in Spinoza’s filosofie. Het verbindt de handelingsbekwaamheid van een individu met de politieke vrijheid en Spinoza ziet een wederzijdse afhankelijkheid tussen beide. Een burger kan slechts vrij zijn in een vrije staat en een vrije staat is slechts mogelijk wanneer de burgers vrij zijn. Bij Spinoza stond vrijheid van meningsuiting hoog op zijn verlanglijstje, maar hij maakt een duidelijk onderscheid tussen **vrijheid van meningsuiting** en **vrijheid van handelen**. Laatstgenoemde kon niet volgens Spinoza: ‘als jij alles doet waar je zin in hebt, kan je tenslotte de vrijheid van anderen daarmee inperken’.

Op zaterdag 16 september 2023 organiseert de Spinozakring Soest een symposium over dit onderwerp en zullen Yoram Stein en Henri Krop beiden hun visie op de actualiteit van Spinoza’s begrip van vrijheid geven.

Daarin gaan ze dieper in op de rol die vrijheid speelt in de ethiek en politieke filosofie van Spinoza en de band die tussen beiden bestaat en vaak miskend wordt.

Ook zullen relevante teksten van Spinoza geanalyseerd worden.

En tot slot komt expliciet aan de orde wat we eraan hebben om de wereld van nu te begrijpen.

Wilt u zich op dit symposium voorbereiden, dan kunt u een blik werpen op het verslag van de Spinozadag 2022 bij de Amsterdamse Spinozakring op onze website. www.spinozakringsoest.nl/blog/?verslag-spinozadag-20-november-2022

Sprekers:

Dr. Yoram Stein

Prof. Henri Krop

Dr. Yoram Stein

Dr. Yoram Stein studeerde politicologie en filosofie aan de Universiteit Amsterdam en aan de Universiteit van Californië, Berkeley. Sinds 2003 doceert hij filosofie op het Montessori Lyceum Amsterdam; later ook aan de Universiteit Leiden en op andere plekken. Hij promoveerde in 2019 op Spinoza's theorie van de religie: het belang van religie in het denken van Spinoza, en de gevolgen daarvan voor Spinoza's opvattingen over de staat en de samenleving. Eerder was Yoram werkzaam als journalist voor dagblad *Trouw* en andere bladen. Hij publiceerde een aantal populair filosofisch boeken waaronder *Filosofisch Elftal* (Nieuw Amsterdam, 2006), een maatschappijkritisch zelfhulpboek voor verslaafden: *Stoppen met blowen* (Nieuw Amsterdam, 2010), en een aantal meer academische artikelen over Leo Strauss en natuurlijk Spinoza.

Prof. Henri Krop

Professor Henri Krop studeerde theologie en filosofie in Leiden. In 1987 promoveerde hij op een proefschrift over de visie van de middeleeuwse denker Johannes Duns Scotus op de verhouding tussen theologie en filosofie. Vanaf 1988 is hij werkzaam als universitair docent geschiedenis van de wijsbegeerte aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. In zijn onderzoek gaat zijn belangstelling vooral uit naar de ontwikkeling van de wijsbegeerte in Nederland. In 2002 verscheen van zijn hand een uitgebreid geannoteerde vertaling van Spinoza's *Ethica*. Hij was hoofdredacteur van het blad *Geschiedenis van de wijsbegeerte in Nederland* (1989-2003) en o.a. mede auteur van *De draagbare Spinoza* (2008) en *The Dictionary of Seventeenth- and Eighteenth-Century*

Dutch Philosophers (2003). Van zijn hand verscheen ook het boek *Spinoza. Paradoxale icoon van Nederland* dat in de Volkskrant werd omschreven als "De definitieve studie naar de ontvangst van Spinoza in Nederland."

Op 21 september 2018 werd Dr. Henri Krop benoemd tot bijzonder hoogleraar aan de Erasmusuniversiteit in Rotterdam waar hij tot 2022 de Spinozaleerstoel bekleedde.

Programma:

- 9.30 uur: ontvangst met koffie/thee
- 10.00 uur: Welkom door Gonny Pasman
- 10.15 uur: Algemene inleiding over vrijheid, filosofische geschiedenis van een dubbelzinnig begrip door Yoram Stein
- 11.15 uur: Koffiepauze
- 11.30 uur: Vrijheid zonder wilsvrijheid: Spinoza's opvatting van persoonlijke vrijheid door Henri Krop
- 12.30 uur: Lunch
- 14.00 uur: Spinoza's opvatting van politieke vrijheid door Yoram Stein
- 15.00 uur: Theepauze
- 15.15 uur: Een vrij mens leeft in een vrije samenleving: Verhouding tussen persoonlijke en politieke vrijheid door Henri Krop
- 16.00 uur: Vragen/discussieronde: Betekenis Spinoza's vrijheidsbegrip voor onze tijd.
- 16.30 uur: Afsluiting

Prijs: € 120,00 incl. koffie/thee/cake en lunch

Data: 16 september 2023

Tijd: zaterdag 9:30 tot 16:30 uur

Plaats: Fletcher Hotel Het Witte Huis
Birkstraat 138
3768 HN Soest

Aanmelden: **vóór 25 augustus 2023** via: info@spinozakringsoest.nl

Deelname: na betaling op NL 44 INGB 0001 9886 01 t.n.v. S.C. Pasman – Sakkers
Er is plaats voor maximaal 23 deelnemers.

Onze annuleringsvoorwaarden zijn:

bij annulering blijft u aan ons verschuldigd:

- tot 2 maanden voor aanvang : geen kosten*
- tussen 1 en 2 maanden voor aanvang : 35% van de totaalkosten*
- tussen 1 maand en 2 weken voor aanvang : 60% van de totaalkosten*
- tussen 2 weken en 1 week voor aanvang : 85% van de totaalkosten*
- binnen 1 week voor aanvang : 100% van de totaalkosten.*